

ΜΙΑ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΩΝ ΕΞΕΧΟΝΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΟΜΙΛΟΥΝ ΟΙ κ. κ. Ν. ΛΑΣΚΑΡΗΣ, ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ, ΚΑΙ ΗΛΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

‘Η πρώτη κωμωδία του κ. Λάσκαρη. Ραδιοϋργία και φίλτρον. ‘Ο νουνός. ‘Ο θρίαμβος της παραστάσεως και οι... γιακάδες του κ. Γυμνασιάρχου. Τέ Πρωτοδικεῖον ἀνάστατον. Παύσις 40 ὑπογραμμάτων και... ξυλοκόπημα του συγγραφέως !... ‘Ο κ. Πορφύρας στὸ στρατὸ και δὴ... στὰ μουλάρια. ‘Ενα σωτήριο χρονογράφημα του μακαρίτου Κονδυλάκη. Πῶς τὴν ἐγλύτωσαν οἱ λόγιοι, ἀλλὰ και οἱ... ἡμίονοι ! ‘Ο βαρύτενος του μελοδράματος κ. Οἰκονομίδης φάλτης στὴν Σμύρνη, φαρμακοποιός, δημοσιογράφος και τέλος καλλιτέχνης. ‘Άλλοτε βαρύτενος και ἄλλοτε πκάσος...ἀναλόγως τῶν περιστάσεων.

‘Ο κ. Ν. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

‘Ο γνωστός θεατρικός συγγραφέας κ. Ν. Λάσκαρης, μᾶς ἀπέστειλε τὰς κάτωθι παιδικὰς του ἀναμνήσεις, μὲ κέρη και χιούμορ γραμμένες :

— Πάνε πολλά, παρὰ πολλὰ χρόνια ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ἐγραψα τὴν πρώτη μου κωμωδία. ‘Ημουν ἐντελῶς ἀμούστακος τότε... θὰ μοῦ πῆτε ἴσως,ὅτι ἡ λεπτομέρεια αὐτὴ δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν, διότι ὡς σήμερα ἀκόμη εἶμαι ἀμούστακος* ναί, ἀλλὰ σήμερα τὸ μουστάκι μου ἀπέπτη διὰ λόγους καθαρότητας, ὡς διατεινόμενα λέγων, ἐνῶ πράγματι ἄλλη εἶνε φεῦ ! ἡ πραγματικὴ αἰτία τῆς τεχνικῆς ἀποψιλώσεως τοῦ ἀνω χείλους τοῦ προσώπου μου ! ‘Εχω γὰρ περάσει πρὸ πολλοῦ τὰ σαράντα, ἴσως και τὰ πενήντα, ἴσως και τὰ... ἄ ! ὄχι, ὄχι ! Σὰν πολὺ τρέχει ἡ γλώσσα μου, λές κ' εἶνε αὐτοκίνητον κατερχόμενον τὴν ὁδὸν Σταδίου ! Στόπ λοιπόν ! ‘Τῆς γλώττης κράτει», ἔλεγαν οἱ πρόγονοι, και κατὶ ἤξεραν γιὰ νὰ τὸ λένε αὐτό, οἱ συχωρεμένοι !

‘Ημουν λοιπὸν ἀμούστακος και μαθητὴς τῆς τρίτης τάξεως τοῦ Γυμνασίου όταν μοῦ ἤλθεν ἡ περτεία νὰ πρωτογράψω κωμωδία. ‘Εθεώρησα, βλέπετε, τὸ πρᾶγμα εὐκολώτερον ἀπὸ τὰ γεωμετρικὰ θεωρήματα μὲ τὰ ὁποῖα μᾶς παραγίμωζαν τότε τὸ κεφάλι, και τοὺς κανόνες τῆς Λογικῆς τοῦ Λελέκου, τοὺς ὁποῖους οὐδέποτε εἶχα κατορθώσει νὰ ἐνοήσω ! ‘Υστερα, δὲν ἦταν δὰ και τόσο σπουδαῖον πρᾶγμα μιά κωμωδία ! Γιὰ μὲνα μάλιστα, πού εἶχα παρακολουθῆσει τὸ παρελθὸν καλοκαίρι, ἐξω εἰς τὰ παρλίσινα θεάτρα, ὅλας τὰς παραστάσεις τοῦ Ταβουλάρη και τοῦ ‘Αλεξιάδη και εἶχα ἀποκτήσει τὴν πείραν, τὸ πρᾶγμα ἦταν εὐκολώτατο. Εἰς ἔργον λοιπόν, εἶπα, και... ἀρρώστησα διὰ νὰ μείνω σπίτι μου και ἐπιδοθῶ ἡσυχῶς εἰς τὴν συγγραφήν. ‘Η ἀσθένειά μου ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἡ ἐκ τῶν σχολῶν ἀπουσία μου, διήρκεσαν ὅσον χρόνον, ἀπῆρτην ἡ συγγραφὴ τῆς κωμωδίας μου. Μίαν και μόνην ἡμέραν ! Μὲ ἄλλους λόγους, ἔφερα μὲσα μου τὰ σπέρματα τοῦ ‘Ισπανοῦ Λόπε δε Βέγα, ὅστις ἐγράψεν, ὅπως διηγοῦνται, δύο θεατρικὰ ἔργα εἰς μίαν ἡμέραν !

Τώρα, δὲν ξέρω ἂν ὁ μακαρίτης αὐτὸς συνδέσμος μου ἦταν εὐκολός και περὶ τὴν εὐφραν τῶν τίτλων τῶν ἔργων του, γιὰτι ἐγώ, καίτοι διηλθον ἀγρυπνός ὀλοκλήρους νύκτας, δὲν κατόρθωσα νὰ εὐρῶ τὸν κατάλληλον και ἀρμόζοντα εἰς τὴν συγγραφήν μου τίτλον. ‘Επὶ τέλους, τῆ συμπράξει τοῦ μακαρίτου φίλου μου ‘Αλέκου Σούτσα (νιού τοῦ διασημοῦ τότε ἡθοποιοῦ Παντελῆ Σούτσα), ὅστις τότε ἦτο μαθητὴς τῆς δευτέρας γυμνασιακῆς τάξεως και ἐθεωρεῖτο ἀρμόδιος διὰ τὰ θεατρικὰ ἔργα, καθόσον ἐλάμβανε μέρος, κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν μαθημάτων, εἰς τὰς θεωρίας παραστάσεις, ὑποκρινόμενος ἕνα τῶν τέκνων τῆς Μηδεῖας ἢ τῆς Σωσάννας ‘Ιμβρετ, ἡ κωμωδία μου ἐπιτοφορήθη: ‘Ραδιοϋργία και φίλτρον ! !

Εὐθύς μετὰ τὴν βάπτισιν αὐτῶν πνευματικῶν ἔργων μου, τὸ πρᾶγμα ἐγένετο γνωστὸν εἰς ὅλον σχεδὸν τὸ Γυμνάσιον ὑπὸ τοῦ νοσοῦ, ἐναθρονομένη γιὰ τὸ κατόρθωμά μου. «Νὰ δῆτε, ἔλεγε πρὸς τοὺς μαθητὰς, οὐ παιδιά, μιά κωμωδία, νὰ ξεκαρδισθῆτε στὰ γέλια !» Σημειωτέον, ὅτι ὁ νονός εἶχε φιλοδοξήσει εἰς τὴν ἀναδεκτὴν τὸν ὅλα τὰ δῆθεν ἀστεία, ὅσα εἶχεν ἀποστηθίσει ἀπὸ τὰς διαφόρους ἰταλικὰς κωμωδίας εἰς ἃς ἐλάμβανε μέρος... ἡ μαμμά του ! Κ' ἐγὼ τὰ εἶχα δεχθεῖ... Τι νὰ κάνω... Μὲ εἶχε φρεῖ ἡ εἰδικότης τοῦ νονοῦ !

Τὰ παιδιά, ἰδίως οἱ συμμαθητὰί μου και οἱ τῆς δευτέρας τάξεως ἡλεκτρισθέντα ἀπὸ τὰς συστάσεις τοῦ νονοῦ, ὅστις ἄλλως τὸ ἐθεωρεῖτο και ὁ ἀστεῖος τοῦ Γυμνασίου, ἀπεράσαν μίαν Πέμπτην νὰ τὸ σκάσουν και ν' ἀκροασθῶν τῆς ἀστειοτάτης κωμωδίας μου. ‘Η συνάθροις ἐγένετο ἐν τῇ ὁπσθεν τοῦ Βαρβακείου μάνδρου (ἀκριβῶς ἐκεῖ ὅπου εὐρίσκειται σήμερον τὸ ἀρτοποιεῖον Φαρακούκη) ἐν ἡ συνῆλθον ἀρκετοὶ μαθητὰί τῆς δευτέρας τάξεως και ἄπαντες οἱ συμμαθητὰί μου, πλην ἑνὸς παπᾶ, Χατζῆ-Μήτρον τοῦνομα, ὅστις ἐθεώρησε τὸ πρᾶγμα, ὄχι μόνον διαβολικόν, ἀλλὰ και ἄξιον καταγγελίας πρὸς τὸν Γυμνασιάρχον, ὡς θὰ ἴδοιμε παρὰ κάτω.

‘Εγὼ ἐν τῷ μεταξὺ ἔδρεπα δάφνας εἰς τὴν μάνδραν. Καὶ τοῦτο, ἐννοεῖται, μεταφορικῶς, διότι τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἡμικοροῦσα πραγματικῶς νὰ δρέψω ἐκεῖ ἦτο τὸ γρασίδι. Τὰ χειροκροτήματα ἐδίδαν και ἐπαίραν. ‘Ημουν ἐκτός ἑαυτοῦ* ὁ κόσμος ὅλος τὴν στιγμὴν ἐκείνην, μοῦ ἐφαίνετο μικρὸς γιὰ νὰ μὲ περιλάβῃ. ‘Η στιγμὴ μάλιστα πού εἶδα τὸ ἀκροατήριόν μου, δὲν ἐφθασα εἰς τὴν στιγμὴν τῆς ραδιοϋργίας—γιὰτι εἶχε και τραγικὰς σκηνὰς ἡ κωμωδία μου—νὰ τρέμω σύσσωμον και νὰ χωρῶ, ἢ ἀλλᾶξιν χαῖματα και νὰ συσπεροῦνται, ἢ τὸ ἀπερίγραπτος. ‘Απέναντι τῆς τρυφῆς ἐντυπώσεως τοῦ ἀκροατηρίου μου, μετὰ περιφρονήσεως διελο-

γίσθην ὅλους τοὺς τραγικούς και κωμικούς ποιητὰς και τῶν δύο ἡμισφαρίων !

Πλὴν φεῦ ! ‘Ερίδουλος γιακῶς, βαρὺ κροτήσας αὐχένος ἐπὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶχαμεν ‘Ομηρον εἰς τὸ σχολεῖον—μὲ ἔκαμε νὰ ἐνοήσω, ὅτι τὴν φρικαλέαν ἐκείνην ἐντύπωσιν τοῦ ἀκροατηρίου μου παρήγαγεν, ὄχι ἡ σιγή τῆς κωμωδίας μου, ἀλλ' ἡ θέα τοῦ Γυμνασιάρχου θριαμβευτικῶς ὀδηγομένου πρὸς τὴν μάνδραν παρὰ τοῦ Χατζῆ-Μήτρον τοῦ παπᾶ και τοῦ ἐπιστάτου !

‘Ανεῦ ἄλλης διαδικασίας, πλὴν τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ γιακᾶ, ἡ κωμωδία μου κατεσχέθη μὲ τὸν βαναυσότρον τρόπον ἀπὸ τὸν Γυμνασιάρχον, ἐγὼ ἤχθην ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου, μάρτυς τῆς τέχνης, εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Γυμνασίου, τιμωρηθεῖς κατοπιν και διὰ τετραήμερον ἀποβολῆς, οἱ δὲ δούμοιροι ἀκροαταὶ μου ὑπεχρεώθησαν ν' ἀντιγράψωσι πενήτηνκα σελίδας ἀπὸ τὸν ‘Ηρόδοτον !

‘Ο διπλὸς γιακῶς, ἡ φυλάκισις μου και ἡ τετραήμερος ἐκ τοῦ Γυμνασίου ἀποβολή μου εἰς οὐδὲν συνετέλεσαν. ‘Η μᾶλλον, ἡ τελευταία συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ξαναγράψω ἐν ἡσυχίᾳ πλέον τὴν κατασχεθεῖσαν κωμωδίαν μου, τὴν ὁποῖαν και ἀπεράσισα, οὐχὶ πλέον ν' ἀναγνώσω, ἀλλὰ νὰ τὴν ἐκδόσω, ὑπὸ ἄλλου τίτλου, διὰ τὸν φόβον τοῦ Γυμνασιάρχου !

‘Αλλὰ τὸ ὄνομά μου ; Τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως τὸ ὁποῖον δὲν ἔπρεπε κατ' ὀνόματι λόγων νὰ λείπῃ ἀπὸ τὸ ἐξώφυλλον τοῦ ἔργου και ἀπὸ τὰς ἀγγελίας τῆς ἐκδόσεως τὰς ὁποίας, κατὰ τὸ τότε ἐπικρατοῦν σύστημα, ἐσκόπευα νὰ ἐκδόσω; Δὲν θὰ τὸ ἐβλεπεν ὁ γυμνασιάρχος ;

Τὶ νὰ κάνω ; ‘Αφοῦ ἐπὶ μακρὸν ἐσκέφθην, ἀπεράσισα νὰ ἐκδόσω τὸ ἔργον μου ὑπὸ ψευδώνυμον* ὑπὸ ψευδώνυμον ὅμως ἀπὸ ὁποῖον νὰ φαίνεται παστρικά και ξάστερα, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ συγγραφεὺς και ὄχι ἄλλος. Τὶ θὰ εἶπῃ ! Νὰ πᾶν χαμένη μιά τὴσ δόξα ! ‘Εμπρός λοιπόν !... Εἰς ἀνεύρεσιν τοῦ ψευδωνύμου. Χαμένος ὅμως κόπος, δὲν εὕρισκα τίποτε τὸ ὁποῖον νὰ μὲ κουτήθῃ, ἀλλὰ και συγχρόνως νὰ μὲ φανερώθῃ. Πρὸς στιγμὴν ἐσκέφθηκα τὸ κόσμινον τοῦ Μπερτόδουλου, ἀλλὰ δυστυχῶς και αὐτὸ δὲν μπορούσε νὰ ἐφαρμοσθῆ εἰς ἐκδοσιν βιβλίου !

Τὶ διάβολο νὰ κάνω ! Τέλος μετὰ πολλὰς σκέψεις και βάσανα, ἀπεράσισα νὰ βάλω ὑπὸ τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἔργου μου : «Ν. Ι. ΛΑΣΚΑΡ...Σ». Εἶχα ἀπαρέσθῃ μόνον τὸ Η τοῦ ὀνόματός μου ! Καὶ αὐτὸ κατ' ἀπομίμησιν ἐνὸς κάποιου κ. Μηλιαρέση ὅστις ἐγράφε τότε ἀνταποκρίσεις ἐκ Παρισίων ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον : ΜΗΛΙΑΡΕΣ...Σ !!

Καὶ τώρα, ἀρᾶντι πρὸς ἄγαν συνδρομητῶν. ‘Ο μακαρίτης ὁ πατέρας μου ἦτο τότε γραμματεὺς τῶν Πρωτοδικῶν και εἶχε ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του σαράντα ἐν ἄλλο ὑπογραματεῖς τοὺς ὁποίους, κατὰ τὸ ἄρθρον 123 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, — μὴ ἠλομνεῖτε ὅτι ὑπῆρξα κ' ἐνα φεγγαδι χιγχορός ! εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ διορίζῃ και νὰ παύῃ. Τὶ ἄλλο ἤθελε ; ‘Απὸ μίαν ἀγγελίαν εἰς τοὺς σαράντα αὐτοὺς και ἡ δουλειά μου ἐγένετο. ‘Αμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον... ‘Εκείνοι οἱ δυστυχημένοι διὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὸ γιού τοῦ γραμματεῖος του, κατασκοπώθησαν νὰ ἐγγράψωσιν συνδρομητὰς. ‘Αλλ' ἔλα, πού ἔπρεπε νὰ μάθῃ και ὁ κύριος γραμματεὺς τὸ πόσον εἰργάσθησαν γιὰ τὸ γιού του ! ‘Επαρουσιάσθησαν λοιπὸν ἐν ὁματίᾳ εἰς τὸν πατέρα μου και γελαστοὶ-γελαστοὶ τοῦ ἀνέφεραν μὲ τρόπον τὸ πόσους συνδρομητὰς ἔκαμεν ὁ καθένας .

— ‘Α ! ἔτσι μοῦ εἰσάσατε, εἶπε καταπόρφυρος ἀπὸ τὸν θυμὸν ὁ πατέρας μου, ἐνῶ ἐν τῷ μεταξὺ κατακομμάτιαζε τὰς ἀγγελίας... Βαλῆθατε λοιπὸν ὅλοι σας νὰ μοῦ κατασφραγίσετε τὸ παιδί, αἱ !... Τῶρ σὰς δέχνω ἐγὼ !... ‘Ακούς ἐκεῖ ! ‘Αντὶ νὰ τὸ συμβουλευέμετε, σὰν μεγαλειότερον πού εἶσθε, νὰ κутτάξῃ τὰ μαθημάτα του, τὸ βοηθᾶτε νὰ γράφῃ κωμωδίας... Πολὺ καλά... Πηγαίνετε !... Μετὰ μισθὴ ὥρα και οἱ σαράντα ὑπογραματεῖς ἦσαν παυμένοι ! Τὸ πρωτοδικεῖον σύσσωμον ἀνεστατώθη... Κόσμος και κοσμικός, καθ' ὄλην τὴν ἡμέραν, παρακάλουσε τὸν κύριον γραμματεῖα ν' ἀνακαλέσῃ τὴν ἀπόφασιν του ! ‘Εκείνος τίποτε ! ‘Ακούς ἐκεῖ οἱ παληοῖ ἀνθρώποι νὰ μοῦ κατασφραγίσουν τὸ παιδί !... Τέλος, τῆ ἐπιμᾶσει τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης Α. Ρικιάκη, αἱ παύσεις ἀνεκλήθησαν, ὑπὸ τὸν ρητὸν ὅμως ὅρον νὰ πληρῶσῃ ἕκαστος τῶν ὑπογραμμάτων προτίμιον εἰκοσι και πέντε δραχμῶν !

‘Εν τῷ μεταξὺ ὁ ὑποφανόμενος, ἀφοῦ ἔφαγε τῆς χρονίως του ἀπὸ τὸν πατέρα του, ὑπεχρεώθη νὰ καύσῃ ἐπὶ παρουσίᾳ ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας του τὴν κωμωδίαν του και νὰ ὑποσχεθῆ ἐνόρκως, ὅτι εἰς τὸ μέλλον οὔτε κωμωδίας θὰ ξαναγράψῃ, οὔτε εἰς τὸ

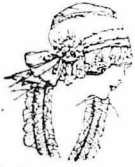
‘Ο κ. ‘Ηλίας Οικονομίδης.

θέατρον θά ξαναπατήση!

Περιττόν βεβαίως νά ὑπομνήσω ὅτι, προλαμβάνων τόν φίλον Ξερόπουλον, ἐπιόρκησα, χωρίς φεῦ! νά βρεθῆ ἐν τῷ μεταξῷ οὔτε κανένας ἄλλος τίμιος ἄνθρωπος σάν τόν γυμνασιάρχη μου νά μοῦ δώσῃ δυό γιαντζόξες, οὔτε κανένας πονούφυκος σάν τόν πατέρα μου νά μέ σπάσῃ στό ἔζλο! 'Ατυχία, βλέπετε, καί γιά μένα καί γιά τοὺς ἐπί τεσσαρακονταετίαν ἀκουάστ' μου καί ἀναγνώστας μου!

Ο κ. ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

— Τί νά σᾶς πῶ, φίλε μου, ἀπάντησε στή σχετιζή ἐρώτησί μου ὁ ποιητής κ. Λάμπρος Πορφύρας. "Ἄν θέλῃς ἓνα ἀνέκδοτό μου ἀυθεντικό, ἄκουσε αὐτό, πού συνδέεται μὲ τὴ στρατιωτικὴ μου ζωὴ. Στὴν ἐπιστροφάν μου τοῦ 1916 μὲ ἔχγανε στείλει στά μουλάρια τοῦ πυροβολικοῦ, ὅπου εὐρήκα καὶ ἄλλους λογίους. Τὸ τί ἐτραβήξαμε μὲ τὰ συμπαθητικὰ αὐτὰ τετραπόδα, καὶ τί ἐτραβήξαν κι' αὐτὰ ἀπὸ μᾶς, πού δὲν ξέραμε καθόλου νὰ τὰ περιποιηθοῦμε, ὅπως τοὺς ἄξιζε, δὲν λέγεται. "Ὅταν τέλος τὸ ἔμαθε αὐτὸ ὁ μακρῆτης ὁ Κονδυλάκης, ἔγραψε ἓνα χρονογράφημα στὸ «Ἐμπρός», στὸ ὁποῖο περιέγραφε τὰ βασάνια τὰ δικὰ μας καὶ τὰ τῶν ἡμιόνων, γράφοντας μεταξῷ ἄλλων ὅτι, μὲ τὸ νὰ βάζουν τοὺς λογίους στά μουλάρια, κάνουνε διπλό κακό. Γιατί κι' ἐμεῖς θά κάναμε νά φορήσῃ κανένα ἀπ' αὐτὰ, καὶ κανένα πάλι μουλάρι θά κλωτῶσαγε κανένα λόγοι—ὁ μὴ γέροντο!—πράγμα πού θά στοίχιζε πολὺ στήν... Τέχνη! Γράφοντας ὅλ' αὐτὰ ὁ Κονδυλάκης, ἔχεν ὅπ' ὄψει του

ἐμένα.

Ὁ συνταγματάρχης μας ἄμα διάβασε αὐτὸ τὸ χρονογράφημα, ἐκάλεσε τὴν ἐπομένη τὸ λόχο μας σ' ἐπιθεώρησι.

Παραταχθῆκαμε λοιπὸν σ' ἑραμῆ, ἄνδρες καὶ μουλάρια, ὁ καθένας πλάι στὸ σύντροφό του... κι' ἄρχισεν ἡ ἐπιθεώρησις.

— Πῶς λέγεσαι σὺ, καὶ τί δουλειὰ κάνεις; ρώτησε τὸν πρῶτο τῆς παρατάξεως ὁ συνταγματάρχης.

— Φοῖρος 'Αριστεὺς, ζωγράφος, ἀπάντησε αὐτός.

— Τότε τί ζητᾶς στά μουλάρια; 'Ἄσ' τὸ μουλάρι σου, καὶ πήγαινε... Θὰ σὲ τοποθετήσω σὲ ἄλλη ὑπηρεσία.

Προχώρησε ἔπειτα στον δευτέρου στρατιώτη.

— Ἐσὺ πῶς λέγεσαι; Τί δουλειὰ κάνεις;

— Τάδε... γλύπτης.

— Πήγαινε κι' ἐσὺ. Θὰ κάνῃς ἄλλη ὑπηρεσία ἀπὸ σήμερα.

"Ἐτσι γλύκωσαν ὅλοι ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία αὐτή, σὲ λίγο δὲ ὅταν ἦθε κι' ἡ δικὴ μου σειρά, ὁ συνταγματάρχης μουρξίε μὰ ματιά ἀπὸ τὸ κερὰλι ὡς τὰ πόδια ἀδιάφορη καί... ἀντιπαρήλθε, χωρίς νά μοῦ μιλήσῃ σάν τὸν Λεῦτη τοῦ Ἐυαγγελίου. "Ἐτσι λοιπόν, ἐγώ, γιὰ τὸν ὁποῖον εἶχε γίνει ὅλη αὐτὴ ἡ φασαρία, καταδικαζόμενα νά κάνω ὅλη τὴ θηρία μου νὰ τὰ μουλάρια, ἂν ὁ λοχαγὸς μᾶς, πού ἔτυχε νὰ με ἔξρη δὲν ἐπαίει τὸ ρόλο τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη, καὶ δὲν με ἀπήλασε ἀπὸ αὐτὰ.

Αὐτὸ ἦταν τὸ ἀνέκδοτό μου, κατέληξε ὁ κ. Πορφύρας, καὶ συνελήφθησε μ' ἓνα χαμόγελο:

— Εἶνε ὅμως δικό μου ἀνέκδοτο, φίλε μου, αὐτὸ πού σᾶς εἶπα, ἢ τοῦ συνταγματάρχου μου;

Ο κ. ΗΛΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

Ὁ βαρύτονος τοῦ Ἑλληνικοῦ Μελοδράματος κ. Ἡλίας Οἰκονομίδης, εἶχε τὴν καλοσύνην νὰ μᾶς διηγήθῃ τὰ ἑξῆς:

— Ἀπὸ μικρὸς εἶχα δεῖξῃ κλισί στὴ μουσικὴ καὶ στὸ τραγούδι. "Ὅταν ἀκούγα νὰ παίζῃ κανεὶς πιάνο, ἀμέσως ἔπαιρα μιά σοβαροφραγὴ στάσι καὶ ξελαργιγίζομυνα, προσπαθώντας νὰ ἐναρμονισθῶ μὲ τὴ μουσικὴ, ἐγὼ μὲ τὴ φάλτσα φωνή μου.

Στὸ σπίτι μας εἶχα κάνει ὄλους ἐκεῖ μέσα νευρικούς. Δὲν τοὺς ἄφρηνα ἤσυχους, νὰ κοιμηθοῦμε μὰ στιγμὴ μὲ τίς φάλτσες ἀγροφωνάρες μου. Εἶχα ὀργανώσει δλόκληρο θιάσο, εἶχα φτιάσει σκηνὴν θεατροῦ μὲ καρεκλές, τραπέζια καὶ κουβέρτες. Ἐγὼ εἶμουνα σὲ κάθε ἔργο, ὁ μουσικοσυνθέτης, ὁ λιμπρετίστας, ἐγὼ ὁ «ρεζιζέρ», ἐγὼ κι' ὁ πρωταγωνιστὴς σ' ὅλα τὰ ἔργα. "Ἐνθουσιμαί πως μὰ φορὰ, πού ἤθελα νὰ βγάλω μιά κορόνα κ' εἶχα πάρει μιά συγκλητικὴ στάσι, γυμκνικλῆς ἐμπρός: στήν ἐρωμένη μου (εἶχα μιά καρεκλά, ἐλλείψει πρωταγωνιστριας) εἶδα τὴ μητέρα μου νύρχεται κατ' ἀπάνω μου νευριασμένη ἀπ' τίς φωνές μου γιὰ νὰ με... χειροτονήσῃ.

Δὲν ἔχασα κι' ἐγὼ τότε καιρὸ, καὶ πῆδησα ἔξω ἀπ' τὸ παράθυρο, σ' ἔ τ υ χ ὡ σ χωρίς ν' ἀποσπᾶσω τὰ πόδια μου.

"Ἐπειτα ἀπὸ χρόνια, ὅταν πειὰ μεγάλωσα, ἔκανα τὸν ψάλτη σὲ μιά ἐκκλησία τῆς Σμύρνης. Ἄρχισα τότε νὰ καλλιεργῶ τὴ φωνή μου. Μετὰ ἀπὸ καιρὸ, ὅταν ἦρθα στὴν Ἀθήνα, εἶχα βαρεθεῖ λίγο τὴ μουσικὴ, καὶ προσελήφθην σ' ἓνα... φαμαρᾶειο στὸ Μεταξουργεῖο ὡς βοηθός. "Ἐπειτα ὅμως ἀπὸ λίγους μῆνες βαρεθῆκα κι' αὐτὴ τὴ δουλειὰ καὶ πῆγα πάλι στὴ Σμύρνη. Ἄλλὰ κι' ἐκεῖ δὲ μὲ κρατοῦσε ὁ τόπος. Τότε ἀπεφάσισα ν' ἀλλάξω ἐπάγγελμα, κι' ὅταν ξαναγύρισα στὴν Ἀθήνα σκέφθικα νὰ γίνω... δημοσιογράφος. Παρουσιάστηκα λοιπὸν μίαν ὥραναι πρῶταιν στὸν κ. Γιολλάση, πλὴν διηθῆνε τὴν «Ἀστρατῆ», καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ με πᾶρη στὴν ἐφημερίδα του. Ὁ κ. Γιολλάσης πραγματικῶς μὲ προσέλαβε. Οὔτε ὅμως καὶ ὡς δημοσιογράφος ἔκαμα τίποτε καὶ μὰ μῆρα ὑπέβαλα παραίτησιν καὶ πῆγα στὴ μανδολινάτα τοῦ Κόκκινου ὅπου καὶ προσελήφθην.

ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

ΣΑΡΑΚΟΣΤΙΑΝΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

Ο ζωμός τῆς Σαρακοστής

Θέλετε, τώρα τὴν Σαρακοστήν, ἓνα ζωμιὸν πολὺ νόστιμον, καὶ θρηπτικόν, καμωμένον ἀπὸ χίλια δυὸ πράγματα.

Εἶνε Μακεδονικῶς. Συνεπιζήτε, τώρα Σαρακοστή, σὰν μέρη τῶν Σκοπίων καὶ οἱ γευθέντες δὲν τὸν λημονοῦν.

Οἱ δὲ ἐπιστήμονες τὸν βρῖσκουν θρηπτικώτατον.

Ἴδου ἡ συνταγή:

— Βράζετε μισὸ ὀκτὰ μπιζέλια, ὀλίγες πατάτες, ἂν ἔχετε καὶ λίγα μανιτάρια κομμένα σὲ πηλὰ τεμάχια, ρίχνετε λίγο λάδι—ἐὰν νποτεῦτε καὶ τὸ λάδι, ρίχνετε μονάχα λίγες ἐλᾶξες—καὶ διάφορα χορταρικά, ὅτι χορταρικό θέλετε ἢ μυριστικό.

Σὰς ἐγγυώμεθα, γιὰ τὴν νοστιμάδα του.

Τὸ φαγι τῆς Σαρακοστής

Μετὰ τὸ ζωμιό, θέλετε βέβαια καὶ τὸ φαί σας;

Ἴδου αὐτό.

Πᾶρντε ἓνα σφιχτὸ λευκὸ κουνουπίδι, τὸ καθαρίζετε, τὸ ρίχνετε σὲ βραστό νερό, μαζί μὲ λίγη φαρίνα, ἢ ὅποια τοῦ δίνει ἓνα χρώμα πιδ λευκὸ, ἓνα χρώμα χινόατο.

"Ὅταν βράσῃ τὸ βγάξτε ὀλόκληρο σὰν πιάτο, τοῦ ρίχνετε λάδι καὶ ἔχετε ἓνα πρώτης τάξεως φαγιτό.

Κι' ἀπὸ ἀπὸ ἀπόψεως αἰσθητικῆς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως νοστιμάδας.

Τὸ γλυκὸ τῆς Σαρακοστής

Καὶ τώρα τὸ γλυκὸ σας.

Σαρακοστιανό, πάντοτε καὶ αὐτό.

Νὰ ἓνα εἶδος κομπότσας, καλῆς, ἐλαφρᾶς, εὐώδους.

Βράζετε μερικὰ μῆλα, καθαρισμένα καὶ κομμένα εἰς τὰ τέσσαρα. Βάζετε ἀνάλογη ποσότητα ζάχαρης, κανέλλας, σταφίδας Κορινθιακῆς καὶ ἄσπρο ἢ κόκκινο κρασί.

"Ἄμα βράσουν αὐτὰ, ἔχετε μιά γλυκυτάτη κομπόστα μῆλων, πού ἔχει καὶ ἓνα ἄρωμα ἐλαφρὸ, ἠδύτατο.

Τὸ πρόσωπο τῆς... Σαρακοστής

Καὶ τώρα τὸ χρώμα καὶ ἡ δροσερότης τοῦ προσώπου σας, καθ' ὅλην τὴν Σαρακοστήν, γιὰ ὅσες θὰ νποτεῦσουν.

Τρίψατε ἔκατὸ δράγμα φραγκοστάφυλα καὶ σοσρώστε τα, μὲ ἓνα ὑγρόμα λευκὸ.

Νίψτε μ' αὐτὸ τὸ ὑγρὸ τὸ πρόσωπό σας καὶ τὰ χέρια σας καὶ θὰ βρῆτε τὴν πρώτη σας δροσιὰ καὶ τὴν πρῶτην ροδαλόεπτα.

Μὰ θὰ μᾶς πῆτε:

— Καλὰ, θὰ βροῦμε τὴν πρώτη μας δροσιὰ καὶ τὴν πρώτην μας ροδαλόεπτα, ἀλλὰ πού θὰ βροῦμε αὐτὴ τὴν ἐποχὴ τὰ... φραγκοστάφυλα;

Αὐτὸ δὲν ἔχει νὰ κάμῃ.

Τὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα δίνει καὶ ὁπὸς τῆς ἀνεμώνης.

Δίνει μιά δροσιὰ καὶ μιά λάμψι σὰν νποτεῦον πρόσωπο, σὰν πρῶτὸν λουλούδι...

Ἐλάμβανα συνεπῶς μέρος στίς συναυλίες πού ἐδίδοντο ὑπὸ τῆς μεδονλιντίας καὶ τραγουδοῦσα. Ὁ κ. Λαυράγκας ἔταν μ' ἄκουσε μὰ μῆρα νὰ τραγουδῶ, ἔμεινε ἀρετὰ εὐχαριστήμένος καὶ με πῆρε στὸ μελοδραματικὸ θιάσο, πού διηθῆνεν ὁ ἴδιος, ὡς κορίστα. Κι' ἐκεῖ ὅμως εἶχα πολλὰς ἀπογοητεύσεις. "Ὅταν τύχαινε νὰ κόψουν μῆλὸν τοῦ θιάσου διὰ λόγους οικονομικούς, ὁ πρῶτος πού κοβότανε ἡμουνα ἐγὼ ἂν καὶ λεγομυνα... Ο ἰ κ ο ν ο μ ἰ δ η σ !

"Ἀπελπισθεῖς ἀπ' τὴν κατάστασι αὐτὴ ἀπεφάσισα νὰ φύγω γιὰ τὸ ἔξωτερικό. Καὶ σὲ λίγο καιρὸ βρέθικα στὴ Βάρνα τῆς Βουλγαρίας μ' ἓνα Ἴταλικὸ θιάσο. Πολὺ γρήγορα ὅμως—ἦταν γραφτὸ μου ὡς φαίνεται, σκόρπισε κι' αὐτός καὶ προσελήφθην στὸ θιάσο τοῦ Βασιλειάδη, μὲ τὸν ὁποῖον γυρίσαμε πολλὰς πόλεις τῆς Βουλγαρίας.

"Ἐνθουσιμαί—θὰ μείνῃ ἀληθμόνητο αὐτό,—ὅτι ἔπαιξα στὴν «Γκόλφ» τὸ ρόλο τοῦ ἀρχιστέλιγα, στίς δὲ Σαρόντα Ἐκκλησιές, ἀργότερα ἀρετὰς φορὲς στὰ διαλειμματα βγήκα,—ἐπειδὴ εἶχα καλὴ φωνή,—καὶ τραγουδήσα μὰ ρομαντζὰ ἀπ' τοὺς «Παλιάτσους» μὲ μουσικὴν ὑπόκρουσι... σαντουριού καὶ γκραγκάσας !... Γιὰ νὰ σᾶς πῶ σὲ ποιὰ κατάστασι βρισκοταν τότε τὸ θέατρο, σᾶς ἀναφέρω ὅτι ἄλλοτε ἔκανα τὸ βαρύτονο, κι' ἄλλοτε τὸν ὑπᾶσο! ἀναλόγως τῶν περιστάσεων.

"Ἐπειτα τέλος, ἀπὸ μὰ μακρὰ, πολυτάραχη ζωὴ, ἦρθα στὴν Ἀθήνα, καὶ προσελήφθην στὸ Ἑλληνικὸ μελοδραμα, στὸ ὁποῖον καὶ ἐργάζομαι μέχρι σήμερον.

Εἰς τὸ πρῶσεχες:

"Ἀνέκδοτα τῶν κ.κ. Νικ. Λεβιδί, Γ. Ροῦλοῦ καὶ Περικλῆ Γαβριηλίδου. Ὁ κ. Λεβιδίς καὶ ὁ ἀναδεξιμῶς του πού πρέπει να... διορισθῇ σάν μεγαλόση πρέσβυς στὸ Βερολίνο !... Αἱ ἔκλογαι καὶ οἱ κουμπάρου. Τὰ παράπονα τοῦ Κόλλια. Ὁ κ. Ροῦλῆς καὶ τὸ πορτραῖτο τοῦ μακαρίτου... πού δὲν μοιάζει. Πῶς ἔωσα τὴν κατάστασιν μιά γελοιογραφία. Ὁ κ. Γαβριηλίδης στὸ θέατρο. Πῶς τὸν ἐπῆραν γιὰ... τρελλό! Καὶ πῶς ἔπαιξε στὸ «Μοῦρνο» τοῦ κ. Ξενοπούλου, ἐπιβλεπόμενος ὅπὸ χωροφυλάκων, σταλέντων νὰ τὸν συλλάβουν. Ἄλλα βᾶσανα στὴ Σμύρνη κ.λ.π. κ.λ.π.